Anexa ..... la Ordinul ministrului educației, cercetării şi tineretului cu nr. 5229/01.09.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ŞI TINERETULUI

PROGRAME ŞCOLARE
CLASELE I – a IV-a

RELIGIE

CULTUL UNITARIAN

Aprobat prin Ordinul ministrului
Nr. 5229/01.09.2008

BUCUREŞTI, 2008

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina **Religie - cultul unitarian** îşi propune să ofere elevilor posibilitatea cunoaşterii şi înțelegerii caracteristicilor principale ale religiei unitariene.

Elaborarea programei de religie - cultul unitarian a pornit de la următoarele premise:

- introducerea religiei ca obiect de studiu pe tot parcursul învățământului
- obligatoriu, cu o oră pe săptămână în trunchiul comun;
- abordarea religiei din perspectiva principiilor specifice unitariene, precum şi din perspectiva ecumenică;
- realizarea unei viziuni trans- şi interdisciplinare prin asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare "Om şi societate", prin stabilirea de legături cu programele de Istorie, Educație/cultură civică, precum şi între arii curriculare;
- proiectarea unui set de obiective-cadru comun pentru disciplina Religie la toate cultele, corelate cu obiectivele-cadru ale celorlalte discipline din aria curriculară "Om şi societate", proiectate din perspectiva dezvoltării capacităților, deprinderilor, competențelor generale şi speciale ale elevilor.

Conceperea programei a avut în vedere, pe de o parte, psihologia dezvoltării personalității umane, structura şi caracteristicile principale de personalitate (de exemplu competența personală, competența socială, baza motivațională şi atitudinală a acestora, ansamblul de capacități al competențelor sus numite) şi, pe de altă parte, psihologia religiei, ținând seama de exigența naturală a omului pentru a crede în transcendență. Astfel, educația religioasă unitariană, prin dezvoltarea bazei motivaționale şi atitudinale, precum şi prin lărgirea sistemului de cunoştințe despre transcendență, se doreşte a fi un proces de înțelegere de sine, a omului, a transcendenței şi a lumii în general.

Structura programei cuprinde: obiective-cadru comune pentru ciclul primar şi gimnazial, obiective de referință, exemple de activități de învățare şi conținuturi specifice fiecărui an de studiu.

Finalitățile educației religioase, concretizate în obiectivele-cadru, indică schimbările dorite în comportamentul elevilor. Aceste obiective alcătuiesc structura de bază a curriculumului, asigură caracterul progresiv şi permanent al învățării prin ridicarea gradului de dificultate atât al obiectivelor de referință, cât şi al cunoştințelor şi noțiunilor religioase cuprinse în unitățile de conținut.

Programa propune pentru fiecare obiectiv de referință câteva activități de învățare, fără exigența totalității, care constituie exemple concrete prin care se poate realiza atingerea obiectivelor.

Componența conținuturilor stabileşte în linii mari temele, cunoştințele şi noțiunile religioase a căror structurare şi organizare depinde de autorii manualelor.

Deoarece Religia este o disciplină de studiu care face parte din aria curriculară "Om şi societate", programa este un instrument util atât pentru profesorii de religie, cât şi pentru ceilalți profesori care predau discipline din aceeaşi arie curriculară, în perspectiva unei viziuni inter- şi transdisciplinare.

OBIECTIVE CADRU

1. Cunoaşterea şi iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii şi desăvârşirii omului
2. Cunoaşterea şi folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase
3. Cunoaşterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase şi a istoriei Bisericii
4. Formarea virtuților creştine şi consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios
5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere şi respect față de cei de alte credințe şi convingeri

CLASA I

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoaşterea şi iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii şi desăvârşirii omului

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei I elevul va fi capabil:*	**Exemple de activități de învățare** *Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:*
1.1	să descopere relația dintre atașamentul față de familie şi atașamentul față de Dumnezeu	- convorbiri pe următoarele teme: cine, cum se atașează față de Dumnezeu?; relațiile intrafamiliale;
1.2	să înțeleagă crearea universului ca semn al iubirii lui Dumnezeu	- jocuri de rol
1.3	să definească rugăciunea ca formă de dialog cu Dumnezeu	- dialog pe tema rolului rugăciunii în viața unui creștin.

2. Cunoaşterea şi folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei I elevul va fi capabil:*	**Exemple de activități de învățare** *Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:*
2.1	să înțeleagă semnificația termenilor religioşi învățați	- exerciții de alcătuire de propoziții simple cu termenii învățați: preot, biserică, decizie, grijă față de semeni;
2.2	să construiască enunțuri orale simple cu termeni religioşi învățați	- exerciții de alcătuire de propoziții cu termeni dați pe baza unor imagini cu subiect religios; - utilizarea noțiunilor învățate în convorbirile pe diferite teme.

3. Cunoaşterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase şi a istoriei Bisericii

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei I elevul va fi capabil:*	**Exemple de activități de învățare** *Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:*
3.1	să povestească faptele personajelor biblice din textele studiate	- dramatizarea unor parabole biblice; - realizarea de albume de desene, jurnale desenate pe teme studiate; - exerciții de povestire a unor lecturi audiate din texte religioase;
3.2	să cunoască sărbătorile bisericeşti (Crăciunul), precum şi obiceiurile familiale şi ale comunității legate de aceste sărbători	- exerciții de identificare şi descriere a aspectelor caracteristice sărbătorii Crăciunului în familie, în şcoală, în biserică (vicleim, poezii, obiceiuri, pregătirea unor mici cadouri);

4. Formarea virtuților creştine şi consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei I elevul va fi capabil:*	**Exemple de activități de învățare** *Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:*
4.1	să înțeleagă faptul că forța care îi ține laolaltă pe membrii familiei este iubirea creştină	- discuții colective despre relațiile din propria familie;
4.2	să identifice câteva reguli de comportament creştin pe baza unor modele de viață din textele biblice studiate	- studiu de caz: Ce ai face în situația următoare? - exerciții de dialog pe tema unor reguli de comportament;

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
4.3	să recunoască importanța îngrijirii de sine și a grijii față de semeni	- jocuri de rol: îngrijirea fratelui mai mic, îngrijirea unui bolnav, alte situații legate de viața în familie; - audierea de poezii, povestiri despre grija față de sine, față de alți oameni, animale, natură.

5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere şi respect față de cei de alte credințe şi convingeri

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei I elevul va fi capabil:*	**Exemple de activități de învățare** *Pe parcursul clasei I se recomandă următoarele activități:*
5.1	să conştientizeze faptul ca scopurile, interesele, părerile oamenilor se deosebesc una față de alta	- exerciții de argumentare/contraargumentare a unor opinii proprii; - jocuri de rol;
5.2	să conştientizeze faptul că pentru rezolvarea conflictelor şi a pozițiilor divergente este necesară manifestarea interesului față de alții şi discutarea problemelor	- exerciții de dialog pe tema conflictelor interpersonale și a modalității de rezolvare a lor; - studiu de caz.

CONȚINUTURI

1. Naşterea. Valoarea unei noi vieți.
2. Obligațiile omului față de sine şi de semeni.
3. Geneza.
4. A fi copilul lui Dumnezeu. Simbolul Tată.
5. Formele diferite ale ataşamentului (față de familie, față de Dumnezeu).
6. Iubirea.
7. Interes, libera voință, iubire, decizie. Relațiile dintre acestea.
8. Sărbătorile bisericeşti (Crăciunul, naşterea lui Isus).

CLASA A II-A

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoaşterea şi iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii şi desăvârşirii omului

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei a II-a elevul va fi capabil:*	Exemple de activități de învățare *Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:*
1.1	să compare forme diferite ale ascultării, sesizând diferența dintre motivațiile supunerii cuvântului lui Dumnezeu: teama, recunoaştere, iubire	- audierea/lectura unor texte din Biblie pe tema încrederii depline în Dumnezeu; - dialog pe tema iubirii de Dumnezeu
1.2	să identifice principalele forme de manifestare a bunătății lui Dumnezeu	- audierea/lectura unor texte biblice; - discuții colective pe tema data (iubirea creştină, iertarea).

2. Cunoaşterea şi folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei a II-a elevul va fi capabil:*	Exemple de activități de învățare *Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:*
2.1	să explice semnificația termenilor religioşi învățați	- exerciții de identificare a termenilor religioşi în textele studiate; - exerciții de definire a unor termeni religioşi;
2.2	să utilizeze corect termenii religioşi învățați în enunțuri simple orale şi scrise	- exerciții de construire de enunțuri cu termenii învățați; - exerciții de completare de enunțuri lacunare cu termenii învățați.

3. Cunoaşterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase şi a istoriei Bisericii

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei a II-a elevul va fi capabil:*	Exemple de activități de învățare *Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:*
3.1	să identifice principalele virtuți creştine ale personajelor biblice din pildele studiate	- lectura unor texte biblice; - jocuri de rol
3.2	să conştientizeze faptul că, în afara comunității mai restrânse (familie, prieteni), este membrul unei comunități mai mari (comunitatea religioasă)	- exerciții de interpretare a stemei unitariene; - dialog pe tema importantei trăirii într-o comunitate; - exerciții de identificare a bazelor religioase ale apartenenței la comunitatea unitariană.

4. Formarea virtuților creştine şi consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios

	Obiective de referință *La sfârşitul clasei a II-a elevul va fi capabil:*	Exemple de activități de învățare *Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:*
4.1	să identifice consecințele exterioare şi interioare ale comportamentului său (a minți, a fi supărat, a simți furie, a părăsi prietenul la nevoie)	- dialog pe tema consecințelor unui comportament negativ; - exerciții de evaluare a consecințelor unei decizii proprii, răspunderea personală.

5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere şi respect față de cei de alte credințe şi convingeri

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a II-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a II-a se recomandă următoarele activități:*
5.1	să accepte ideea că sensul adevăratei prietenii nu înseamnă faptul ca prietenul este de acord cu celalalt	- dialog pe tema prieteniei: care sunt criteriile pe baza cărora ne alegem prietenii, ce asemănări şi deosebiri avem; - studiu de caz: conflicte între prieteni; - exerciții de analiză a formelor de rezolvare a - conflictelor: ceartă, bătaie, amenințare, şantaj, forme paşnice;
5.2	să manifeste interes şi voința de a asculta părerile altora	- exerciții de argumentare/contrargumentare a unei opinii personale sau a altora;

CONȚINUTURI

1. Prietenia.
2. Obligațiile față de prieteni, față de cei din apropiere.
3. A fi ascultător (pilda celor doi frați).
4. Acomodarea – confruntarea valorilor (libera voință, iubire).
5. Neglijența – a jigni pe alții prin cuvinte, prin fapte.
6. Iertare (față de alții).
7. Bunătatea lui Dumnezeu.

CLASA A III-A

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoaşterea şi iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii şi desăvârşirii omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a III-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:*
1.1	să explice modalitățile prin care Dumnezeu are grijă de această lume şi prin care a dat această lume în custodia omenirii	- dialog pe teme date: iubirea lui Dumnezeu, grija lui Dumnezeu pentru lume, jertfa divină; - dezbatere colectivă pe tema grijii pe care o au oamenii față de creația divină: natură, animale.

2. Cunoaşterea şi folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a III-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:*
2.1	să stabilească ideile principale ale unui text religios	- exerciții de selectare a elementelor esențiale de cele de detaliu dintr-un text religios; - elaborarea planului de idei al unui text religios;
2.2	să construiască, oral şi scris, texte scurte cu conținut moral-religios	- exerciții de utilizare a termenilor religioşi învățați în diferite contexte: iubirea aproapelui, lumea creată, responsabilitate, ocrotirea naturii;

3. Cunoaşterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase şi a istoriei Bisericii

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a III-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:*
3.1	să identifice modele de comportament creştin pe baza analizei vieții şi activității personajelor biblice	- lectura unor texte biblice; - exerciții de identificare a unor texte date în Vechiul şi Noul Testament; - exerciții de caracterizare a unor personaje biblice;
3.2	să explice care sunt formele de manifestare a ataşamentului față de comunitatea religioasă de apartenență	- dialog pe tema rolului şi semnificațiilor sărbătorilor, ceremoniilor religioase ale comunității; - analiza rolului formelor zilnice de gratitudine;
3.3	să descrie relația dintre ziua recunoştinței de toamnă şi ataşamentul omului față de natură	- prezentarea unor forme de jertfă; - discuții despre "jertfele" din zilele noastre (destăinuiri legate de participarea la ceremonia de ziua recunoştinței de toamnă);
3.4	să conştientizeze rolul muncii în viața omului, pornind de la exemplul biblic, Noe	- organizarea de jocuri de rol (de exemplu cum a construit Noe barca, turnul Babel);
3.5	să descrie câteva aspecte din istoria familiei în general, sesizând schimbările privind rolul şi obligațiile copilului în familie	- dialog pe tema drepturilor şi obligațiilor copilului în familia creştină; - exerciții de colecționare de fotografii, scrisori vechi de familie.

4. Formarea virtuților creştine şi consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a III-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:*
4.1	să conştientizeze importanța cooperării şi a ajutorului reciproc în relațiile umane	- dezbatere colectivă pe tema: ce sentiment ai când îl ajuți pe aproapele tău sau când tu eşti ajutat de cineva?;
4.2	să sesizeze consecințele diferitelor atitudini (egoism, dezinteres, generozitate, invidie) asupra relațiilor umane	- lecturi biblice pe teme date
4.3	să argumenteze faptul că cine îi ajută pe alții se ajută pe sine	- culegerea unor proverbe şi zicători care conțin norme etice; - studiu de caz.

5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere şi respect față de cei de alte credințe şi convingeri

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a III-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:*
5.1	să identifice semnificația creştină a iubirii aproapelui	- analiza parabolei Samariteanului milostiv; - dialog pe tema iubirii de sine şi a iubirii aproapelui;
5.2	să descopere faptul că şi alte comunități religioase decât cea unitariană sunt purtătoare de valori	- exerciții de stabilire a asemănărilor şi deosebirilor dintre propria confesiune şi alte confesiuni.

CONȚINUTURI

1. Normele şi regulile comunicării.
2. Reguli de comportament şi abaterea de la acestea.
3. Procese de muncă în Biblie (construirea bărcii lui Noe).
4. Familia în antichitate, în Evul Mediu.
5. Invidie, egoism, generozitate.
6. Cooperare, ajutor reciproc, iubirea aproapelui.
7. Jertfa.
8. Grija dumnezeiască.
9. Porunca lui Iius.

CLASA A IV-A

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoaşterea şi iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii şi desăvârşirii omului

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
1.1	să sintetizeze semnificația justiției divine şi a fidelității față de Dumnezeu	- lectura biblică; - dialog pe tema relației justiția divină – iubirea lui Dumnezeu pentru om/justiția umană – iubirea față de semeni.

2. Cunoaşterea şi folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
2.1	să utilizeze corect termenii religioşi învățați în diferite contexte	- identificarea, în textele biblice, a contextelor în care sunt utilizate sinonimele Tată şi Stăpân; - realizarea de compuneri scrise pe următoarele teme: dorință, intenție, voință, diferențele dintre acestea; - construirea de propoziții/fraze/texte cu sensul propriu/figurat al cuvântului “talant”;
2.2	să manifeste interes pentru lecturarea de texte cu caracter religios	- realizarea de jurnale de lectură.

3. Cunoaşterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase şi a istoriei Bisericii

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
3.1	să descrie principalele caracteristici ale Bibliei	- dialog pe tema specificului Bibliei - exerciții de utilizare a sumarului şi de identificare a unor texte în Biblie; - discuții asupra relațiilor dintre realitate şi ficțiune (în basme şi în legende, în textele Bibliei);
3.2	să definească sărbătoarea de Paşte ca simbolul renaşterii	- organizarea de discuții colective, realizarea de compuneri scrise pe tema obiceiurilor de Paşte în comunitate şi a semnificațiilor lor;
3.3	să identifice semnificația “talanților” ca daruri primite de la Dumnezeu	- analiza unor pilde biblice: Pilda talanților, Pilda semănătorului; - discuții pe tema importanței autoevaluării şi a cunoaşterii de sine;

4. Formarea virtuților creştine şi consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
4.1	să conştientizeze rolul responsabilității individuale în comportamentul unui bun creştin	- dialog pe teme date: relația cuvânt-faptă, a învăța din greşeli; - studiu de caz pe tema responsabilității individuale;
4.2	să identifice relația dintre dorință-intenție-voință-renunțare în comportamentul moral-religios	- analiza parabolei biblice a tânărului bogat.

5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere şi respect față de cei de alte credințe şi convingeri

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
5.1	să conştientizeze consecințele negative ale prejudecăților în relațiile umane	- discuții despre prejudecăți, despre efectele negative ale acestora asupra vieții sociale;
5.2	să distingă caracteristici şi consecințe ale următoarelor comportamente: empatic, altruist, duşmănos, tolerant, agresiv	- lectură biblică pe tema dată;
5.3	să descrie situații concrete din viața socială în care se manifestă mentalitatea de "turmă"	- dezbatere colectivă pe tema formelor de manipulare

CONȚINUTURI

1. "Talanții", capacități.
2. Cunoaştere de sine şi dezvoltare.
3. Prejudecățile şi funcționarea lor în relațiile omeneşti.
4. Responsabilitate.
5. Sărbătorile de Paşti ca simbol al renaşterii.
6. Justiția dumnezeiască.
7. Fidelitatea față de Dumnezeu.
8. Cunoştințe despre Biblie.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ
la sfârșitul învățământului primar

Obiective cadru	Standarde
1. Cunoaşterea şi iubirea lui Dumnezeu ca fundament al mântuirii şi desăvârşirii omului	S1. Sintetizarea unor elemente definitorii ale propriei credințe
2. Cunoaşterea şi folosirea adecvată a limbajului din sfera valorilor religioase	S2. Utilizarea corect□ a termenilor specifici religiei în prezentarea înv□□□turii de credin□□ S3. Relatarea în cuvinte proprii a unor evenimente, fapte, situații care vizează diferite aspecte religioase
3. Cunoaşterea învățăturilor Sfintei Scripturi, a tradițiilor religioase şi a istoriei Bisericii	S4. Prezentarea clară şi concisă a caracteristicilor unor elemente religioase: adevăruri de credință, evenimente biblice, tradiții
4. Formarea virtuților creştine şi consolidarea deprinderilor de comportament moral-religios	S5. Identificarea virtuților creştine, în diferite contexte: viața şi activitatea unor personaje biblice, evenimente biblice, situații de viață
5. Educarea atitudinilor de acceptare, înțelegere şi respect față de cei de alte credințe şi convingeri	S6. Aplicarea în situații variate a normelor de comportament creştin